

UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ
Institut mezioborových studií Brno

Aktuální problémy vzdělávání pracovníků
Vězeňské služby ČR

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vedoucí bakalářské práce:
Mgr. Pavel Horák

Vypracoval:
Jiří Vaněk

Brno 2005

OBSAH	str.
ÚVOD	6
1. Historie vzdělávání ve vězeňství v ČR po roce 1950	8
1.1 Základní příprava příslušníků	11
1.2 Odborná škola SNV	14
1.3 Katedra nápravné výchovy při VŠ SNB	17
1.4 Shrnutí kapitoly	18
2. Současný systém vzdělávání ve VS ČR	19
2.1 Právní úprava vězeňství	21
2.2 Vzdělávací středisko VS ČR	22
2.3 Základní odborná příprava	24
2.4 Specializační kurzy	27
2.5 Shrnutí kapitoly	28
3. Aktuální problémy vzdělávání ve věznici Kuřim	30
3.1 Cíl výzkumu, výzkumná otázka a výchozí hypotézy	30
3.2 Tabulky a jejich vyhodnocení	32
3.3 Shrnutí výzkumu	37
4. Návrhy a doporučení aneb jak by se stávající situace neadekvátního vzdělání dala řešit	39
ZÁVĚR	41
RESUMÉ	43
ANOTACE	44
Použitá literatura	45
Přílohy	46

Seznam užívaných zkratk:

IV VS ČR	Institut vzdělávání Vězeňské služby ČR
NGŘ	Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby ČR
NMS	Nařízení ministra spravedlnosti
NVČ	Nápravně výchovná činnost
PŠ SNB	Praporčická škola Sboru národní bezpečnosti
RMS	Rozkaz ministra spravedlnosti
SNV	Sbor nápravné výchovy
SVS	Sbor vězeňské stráže
VS ČR	Vězeňská služba České republiky
VŠ SNB	Vysoká škola Sboru národní bezpečnosti

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Aktuální problémy vzdělávání pracovníků Vězeňské služby ČR“ zpracoval samostatně a použil jen literaturu uvedenou v seznamu literatury, který je v práci uveden.

.....
Jiří Vaněk

Poděkování

Děkuji panu Mgr. Pavlu Horákovi za velmi užitečnou metodickou pomoc, kterou mi poskytl při zpracování mé bakalářské práce.

Velké poděkování patří i mé manželce za morální podporu nejen při zpracovávání mé bakalářské práce, ale i po dobu celého mého studia.

Brno, 15. dubna 2005

Jiří Vaněk

Úvod

Ve své bakalářské práci bych chtěl poukázat na důležitou úlohu pracovníků Vězeňské služby ČR (dále jen VS ČR), která pro ně vyplývá jednak z naplnění dikce zákonů o výkonu vazby a výkonu trestu odnětí svobody s přihlédnutím k Listině základní práv a svobod a dalších důležitých dokumentů. Jednak také z potřeb a požadavků, které mají obvinění a odsouzení, kteří ve vazebních věznicích a věznicích vykonávají výkon vazby a výkon trestu odnětí svobody

V této souvislosti je nutné také zdůraznit, že pouze profesně proškolený personál je schopen zvládnout problémy, které přináší práce s osobami ve výkonu vazby a výkonu trestu odnětí svobody. Jedná se o problémy spojené s jejich společným soužitím v samotné věznici, s péčí o jejich zdraví, možností vzdělávání, nápravy a zpětného zařazení se do společnosti po výkonu trestu odnětí svobody. Současně je třeba zohledňovat problémy spojené s odloučením od rodiny na dobu jejich pobytu ve vazebních věznicích a věznicích, problémy vyplývající z mnohonárodnostní skladby uvězněných, ale i problémy vyplývající z jednání s ostatními státními i nestátními institucemi. Je tedy zřejmé, že i když jsou každoročně VS ČR přidělovány finanční prostředky z rozpočtového programu Ministerstva spravedlnosti ČR v omezené míře, je zcela jistě žádoucí neustálé zvyšování celkové úrovně vzdělanosti vězeňského personálu, který pomáhá zajišťovat řešení těchto problémů. Ne že by zaměstnanci s nízkým vzděláním nedokázali problémy spojené s prací u VS ČR řešit, ale neustálé zvyšování nároků na kvalitu jejich práce musí směřovat k prohlubování praktických i teoretických zkušeností a znalostí. Právě k tomuto cíli by mělo zvyšování celkové úrovně vzdělanosti vězeňského personálu vést.

Problém vzdělávání pracovníků VS ČR je oblast nesmírně náročná. Část, kterou jsem si vybral pro zmapování do větší

hloubky, se zabývá splněním či nesplněním kvalifikačních předpokladů u pracovníků VS ČR, které je požadováno pro danou zastávanou funkci. Toto splnění či nesplnění vyplývá z Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby ČR č. 47/2004 Sb., kterým se stanoví podrobnosti pro přiznání některých peněžitých náležitostí zaměstnanců Vězeňské služby České republiky¹ (dále jen NGŘ č. 47/2004 Sb.) Jelikož se domnívám, že oblast splnění kvalifikačních předpokladů pro zastávanou funkci není v dostupné literatuře zmapována, rozhodl jsem se proto o její bližší objasnění. Proto se budu věnovat tomu, jak je realizováno naplňování směrnic o vzdělání pracovníků VS ČR. V práci se však nebudu zabývat tím, jak směrnice korespondují s problematikou osob ve výkonu trestu odnětí svobody.

Cílem práce je tedy zjistit aktuální stav vzdělání pracovníků VS ČR oproti požadovanému vzdělání dle NGŘ č. 47/2004 Sb. a pokusit se navrhnout opatření, kterým by se mohl tento aktuální stav zlepšit. Výzkumnou jednotkou, u které budu zkoumaný problém zjišťovat, jsou zaměstnanci věznice Kuřim.

V současné době VS ČR nemá rezortní školu, která by umožňovala pracovníkům, kteří nesplňují kvalifikační předpoklady pro svoji zastávanou funkci, si toto požadované vzdělání doplnit. Proto jsou tito pracovníci nuceni si požadované vzdělání doplnit na jiných, ať už státních nebo soukromých středních a vysokých školách.

¹ Toto nařízení stanovil generální ředitel VS ČR podle § 8 a 9 ods 1, 2, 4, 5, 6, 8, 20, 23, 26 a 27 nařízení vlády č. 330/2003 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě, v souladu s nařízením vlády č. 469/2002 Sb., kterým se stanoví katalog prací a kvalifikační předpoklady a kterým se mění nařízení vlády o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě, ve znění nařízení vlády č. 331/2003 Sb. a nařízením vlády č. 252/1992 Sb., o podmínkách poskytování a výši zvláštního příplatku za vykonávání činnosti ve ztížených a zdraví škodlivých pracovních podmínkách, ve znění nařízení vlády č. 77/1994 Sb., na základě čl. 9 písm. e) NMS č. 1/2002, kterým se vydává organizační řád Vězeňské služby České republiky.

1. Historie vzdělávání ve vězeňství v ČR po roce 1950

V různých dobách v minulosti se pro oblast vězeňství uplatňoval rozličný přístup k uvězněným osobám. Tento přístup byl závislý na socio-kulturních a politických podmínkách, v té době platné legislativě, ale i na samotném individuálním přístupu jak vězeňských pracovníků, tak i uvězněných osob. (Horna, et al., 2000)

K odklonění českého vězeňství od předválečných tradic došlo na základě sovětského vzoru. Sovětský model byl založen na represí, která vycházela z fyzické likvidace a násilné převýchovy nepohodlných občanů. Represe té doby zasáhla všechny vrstvy tehdejšího obyvatelstva. V totalitním systému se přisuzovala neúměrná pozornost práci vězněných osob. Tato situace nedovolovala přílišnou vstřícnost k vězněným osobám a to souviselo také s odbornou kvalifikací vězeňského personálu.

K popisu historie vzdělávání pracovníků ve vězeňství jsem zvolil jako počátek rok 1950. Tato poválečná doba se nesla v duchu zásadních politických změn, které souvisely s nástupem KSČ k moci v tehdejší Československu. Tyto změny se promítly i do kádrové skladby pracovníků ve vězeňství. Vězeňství v této době spadalo pod tři ministerstva, a to pod ministerstvo národní obrany, ministerstvo spravedlnosti a ministerstvo národní bezpečnosti. Z podřízenosti vězeňského systému třem ministerstvům docházelo k roztříštěnosti vedení, což se projevovalo i ve vzdělání vězeňského personálu.

V roce 1950 vešel v platnost nový zákon č. 86/1950 Sb. – trestní zákon a zákon č. 87/1950 Sb. – o trestním řízení soudním (trestní řád). Na základě těchto zákonů byl dne 1.9.1951 Výnosem ministerstva spravedlnosti vydán Vězeňský řád, který podrobně upravoval podmínky výkonu vazby a výkonu trestu odnětí svobody.

V roce 1953 došlo k sjednocení roztříštěného vedení ve vězeňství, protože vedení přešlo pouze pod jedno ministerstvo, a to ministerstvo vnitra, na základě Vládního nařízení č. 77/1953. Sbor vězeňské stráže byl začleněn do Sboru národní bezpečnosti. Objekty, kde se vykonávala vazba a trest odnětí svobody, se v té době začaly nazývat nápravná zařízení (dále jen NZ) a v čele resortu vězeňství stála na základě Tajného rozkazu ministra vnitra ze dne 1.3.1954 Správa NZ, která byla zřízena jako samostatná správa MV. Vzhledem k tomu, že vězeňství spadalo pod ministerstvo vnitra, překrývá se i historie vzdělávání příslušníků Sboru vězeňské stráže (dále jen SVS) a později Sboru nápravné výchovy (dále jen SNV) s historií vzdělávání příslušníků ministerstva vnitra.

V období od roku 1956 do roku 1963, byla ve složení vězeňského personálu určitá strnulost. Ve věznicích docházelo pouze k částečným změnám ve struktuře. Z úseku ostrahy, která dnes nese název oddělení vězeňské a justiční stráže, bylo vyčleněno oddělení nápravně výchovné činnosti, které se dnes jmenuje oddělení výkonu trestu odnětí svobody. Tímto došlo k tomu, že určitý počet příslušníků z úseku ostrahy přešel na oddělení nápravně výchovné činnosti (dále jen oddělení NVČ) a to mělo za důsledek, že v roce 1957 byl ještě průměrně jeden příslušník oddělení NVČ na 407 odsouzených. V roce 1961 pak byl jeden příslušník na 78 odsouzených a v roce 1963 měl jeden příslušník na starosti již „pouze“ 63 odsouzených. Zde však vyvstala potřeba vzdělávání a péče o odborný růst příslušníků zejména oddělení NVČ, protože jejich odborný profil zdaleka neodpovídal takovým požadavkům, které vyžadovala nápravně výchovná činnost (dále jen NVČ), kvůli které bylo oddělení nápravně výchovné činnosti zřízeno. Systém vzdělávání příslušníků NZ nebyl přizpůsoben na požadavky nově vzniklého oddělení NVČ. (Davidová, 2001)

Pro ilustraci uvádím stupně dosaženého vzdělání u příslušníků SNV, které zjistila prověrka kontrolních orgánů ministerstva vnitra v květnu roku 1961 ve Věznici na Mírově. Zde bylo v té době 107 příslušníků, z nichž pouze jediný, a to služební lékař, měl vysokou školu, 71 příslušníků mělo osmiletku nebo devítiletku, 11 jich mělo jednu nebo dvě třídy bývalé měšťanky a 24 z nich absolvovalo pouze obecnou školu. Těchto 107 příslušníků zajišťovalo chod věznice, která byla přeplněna 903 odsouzenými. Ke srovnání uvádím stav, jaký byl v únoru roku 1999. K tomuto datu bylo v této věznici 273 zaměstnanců na 466 odsouzených. Přímo na oddělení výkonu trestu pracovalo s vězni 45 zaměstnanců, z nichž 20 mělo vysokoškolské vzdělání. (Davidová, 2001)

V roce 1965 vešel v platnost zákon č. 59/1965 Sb. o výkonu trestu odnětí svobody. Tento zákon znamenal předěl v dějinách vězenství v tehdejší Československu. Do té doby totiž bylo československé vězeňství upravováno pouze interními resortními předpisy. Největší přínos tohoto zákona je v jeho reakci na mezinárodní dokument Standardní minimální pravidla pro zacházení s vězni, vydaný hospodářskou a sociální radou OSN dne 30.8.1955. Na základě tohoto zákona, který platil až do roku 1999, kdy byl nahrazen novým zákonem o výkonu trestu odnětí svobody č. 169/1999 Sb., přišli do věznic první specialisté, kterými byli pedagogové, psychologové a sociální pracovníci. Ještě v roce 1965 však kvalifikace vězeňského personálu, dle Zpravodaje SNV ČR, byla následující: 6,2% příslušníků absolvovalo stranické školy, většinou krátkodobé; 46,0% příslušníků nemělo nástupní ani žádnou jinou odbornou školu; 0,74% příslušníků mělo vysokoškolské vzdělání, kdy se převážně jednalo o lékaře; 7,82% příslušníků mělo úplné střední odborné nebo všeobecné vzdělání; 5,41% příslušníků mělo nižší odborné vzdělání; 69,49% příslušníků mělo základní vzdělání; 16,54% příslušníků mělo nižší než základní vzdělání. (Davidová, 2001)

1.1 Základní příprava

Tak jak se vyvíjelo vězeňství, tak se vyvíjela i základní příprava nově příchozích příslušníků SVS a následně i příslušníků SNV.

V roce 1950 byla zřízena výcviková střediska v Řepích u Prahy a v Leopoldově. V těchto střediscích probíhala výuka mladých nastupujících příslušníků, kteří byli vybíráni převážně z řad dělnické třídy. (Davidová, 2001)

V roce 1960 se pracovníci vězeňství připravovali pro práci ve vězeňských zařízeních ve vzdělávacím středisku ministerstva vnitra v Janu pod Skalou. Z dostupných archiválií lze odvodit, že tato škola byla organizována systémem jednotlivě specializovaných kateder. Zde studenti absolvovali tříměsíční základní kurz, který byl označen NZ – nápravné zařízení. (Horna, et al., 2000)

Po absolvování kurzu skládali studenti závěrečné zkoušky z pěti předmětů:

- **odborné předměty NZ**
- **lidově demokratické právo**
- **vojenské tělovýchovné předměty**
- **zeměpis**
- **marxismus – leninismus.**

Od roku 1962 byla škola přemístěna do Ostrova nad Ohří. Délka kurzu se prodloužila na šest měsíců a i zde byly závěrečné zkoušky vykonávány z již výše uvedených pěti předmětů.

Podle dostupných materiálů z let 1967 a 1970 došlo později ke změně skladby předmětů. Výuka byla pravděpodobně diferencována podle pozdějšího zařazení příslušníka ve věznicí. Dle třídního výkazu ze školního roku 1967 – 1968 konali studenti

denního kurzu ekonomického směru s odbornou specializací SNV závěrečné zkoušky z devíti předmětů.

V roce 1970, po té co byly kompetence v oblasti vězeňství předány Ministerstvu spravedlnosti ČSR, byla zřízena rezortní Odborná škola Sboru nápravné výchovy. Později byla škola přejmenována na Střední odborná škola SNV. Zde probíhaly mimo jiné i nástupní kurzy pro nově přijaté příslušníky SNV, které trvaly sedm týdnů. V této době se závěrečné zkoušky po absolvování nástupního kurzu konaly z těchto předmětů:

- **základní politické znalosti**
- **bojová příprava**
- **československé socialistické právo**
- **odborná bezpečnostní příprava**
- **tělesná příprava**

Střední odborná škola SNV se v roce 1980 přemístila do Zastávky u Brna. Zde trval nástupní kurz pro nově přijaté příslušníky SNV devět týdnů. V roce 1982 se však škola opětovně stěhovala a to do Brna, kde pokračovala ve své činnosti v nezměněné podobě v objektu Praporčické školy SNB Ministerstva vnitra ČSSR. (Horna, et al., 2000)

Po přijetí zákona č. 555/1992 Sb. o Vězeňské a justiční stráží v roce 1992, kterým se s platností od roku 1993 zrušil Sbor nápravné výchovy České republiky a jeho nástupcem se stala Vězeňská služba České republiky, přišla i zásadní změna v pojetí vzdělávání pracovníků ve vězeňství a došlo i ke změně v přípravě a výchově nových pracovníků. Nástupní kurzy byly diferencovány podle pracovního zařazení nově vstupujícího pracovníka na typy: (Horna, et al., 2000)

- **nástupní kurz A** - pro příslušníky vězeňské stráže
- **nástupní kurz B** - pro příslušníky dozorce
- **nástupní kurz C** - pro příslušníky justiční stráže

- **nástupní kurz D** - pro občanské zaměstnance přicházející do styku s vězněnými osobami
- **nástupní kurz E** - pro občanské zaměstnance nepřicházející do styku s vězněnými osobami

Tyto nástupní kurzy pro příslušníky vězeňské stráže a dozorce byly prodlouženy na šestnáct týdnů a jejich součástí byla i řízená praxe v délce čtyř týdnů, která se prováděla ve vybraných věznicích. Kurz pro příslušníky justiční stráže byl osmitýdenní a pro občanské zaměstnance pak čtyřtýdenní.

V roce 1992 došlo ke zřízení Institutu vzdělávání Sboru nápravné výchovy, který byl v roce 1993 přejmenován na Institut vzdělávání Vězeňské služby České republiky.

Za zkoumané období se v rámci Základní přípravy dá považovat za úspěch nahrazení některých předmětů politického rázu odbornými předměty, prodloužením doby základní přípravy, čímž se odborná příprava zkvalitnila. Nedostatek spatřuji v absenci samostatného vzdělávacího střediska pro pracovníky VS a v častém stěhování vzdělávacích zařízení, kde byla výuka uskutečňována. Za výrazný úspěch proto považuji zřízení samostatného Institutu vzdělávání VS ČR ve Stráži pod Ralskem, který spravuje sama VS ČR.

1.2 Odborná škola SNV

Jak bylo uvedeno již v předchozí podkapitole, poté co v roce 1970 byly kompetence v oblasti vězeňství předány Ministerstvu spravedlnosti ČSR, byla zřízena rezortní Odborná škola Sboru nápravné výchovy, která byla později přejmenována na Střední odbornou školu SNV. Byla konstituována RMS č. 2/1970 a vyhlášena v Ústředním věstníku ČSR č. 2/1970. Na této škole bylo zahájeno maturitní studium.

Na školu byli vybíráni příslušníci, kteří měli předpoklad, že budou vykonávat středně velitelské funkce.

Ministerstvo spravedlnosti ČSR schválilo s účinností od 1. září 1970 učební plán a škola začala fungovat jako škola internátního typu pro čtyřleté studium. V září roku 1971 byla forma studia na SOŠ SNV změněna na kombinované studium tak, že první a druhý ročník probíhal formou denního studia a třetí a čtvrtý ročník formou dálkového studia s týdenními soustředěními.

Aktualizováním tematických celků: nápravná výchova s metodikou, bojová a tělesná příprava, psychologie a pedagogika doznaly učební osnovy na SOŠ SNV zásadních změn v roce 1975.

V tomto roce se také stala SOŠ v Ostrově nad Ohří pobočkou nově založené Praporčické školy SNB (dále jen PŠ SNB) v Brně.

Následně však federální mistr vnitra vydal rozkaz k centralizaci školských středisek a postupně tak docházelo k rušení poboček praporčického školství v celé ČSSR.

Jak již bylo uvedeno výše, v roce 1980 na základě rozkazu federálního ministra vnitra došlo k přemístění SOŠ SNV do pobočky PŠ SNB v Zastávce u Brna. Tímto činem došlo po téměř dvacetiletém působení školy v Ostrově nad Ohří k její dvouleté působnosti v Zastávce u Brna (1980 – 1982), neboť v dubnu 1982 se přestěhovala celá PŠ SNB, v jejíž působnosti byla i SOŠ SNV, do nového areálu v městě Brně. (Horna, et al., 2000)

Vybavení areálu bylo na vysoké úrovni. Pro motivaci studentů této střední školy byl vypracován i systém preferencí, které byly studentům udělovány podle dosažených studijních průměrů a také byly závislé na dobrém chování. Tento systém nabádal studenty k dosažení co možná nejlepších studijních výsledků a tím i znalostí, které by pak uplatnili při výkonu svého povolání.

Pro ilustraci uvádím, že v případě, že student měl průměrný prospěch za semestr do 1,50 dostal finanční dar 600 korun, měl možnost každý den vycházky do půlnoci a jednou za měsíc měl možnost odejet k rodině o jeden pracovní den dříve než ostatní. Pokud měl student průměr do 1,75 nebo do 2,00 měl ještě také výhody, avšak o něco menší. Jakmile se ale studentův průměr zhoršil, či byl kázeňsky trestán, výhody se mu odnímalý.

Pokud měl student prospěch z nějakého předmětu 4, byl povinen účastnit se doučovacího kroužku z toho daného předmětu v délce 1 hodiny týdně a o jeho prospěchu byl informován i náčelník útvaru, ze kterého byl student do školy vyslán.

V areálu PŠ SNB, tzn. jak ve škole, tak i na internátě, vládla tvrdá disciplína. Ta vycházela z toho, že SNV byl vojensky organizovaným sborem a studenti již byli příslušníci SNV. Příslušníci byli dobře seznámeni s tím, že pokud se dopustí závažného prohřešku nebo jejich studijní výsledky budou neuspokojivé, budou ze studia odvoláni i se všemi následky, které by s sebou odvolání ze studia neslo na útvaru, který jej k absolvování této školy vyslal.

K takto tvrdé disciplíně bylo mimo jiné přistupováno i z důvodu toho, že studium bylo bezplatné a příslušník, který na studium nastoupil podepsal se SNV smlouvu, podle které byl povinen po ukončení studia setrvat ve služebním poměru minimálně dalších šest let a v případě, že odejde ze služebního poměru, zaplatí SNV finanční náhradu.

Poslední maturanti, kteří nastupovali do školy v roce 1990 a končili studium v roce 1994 maturovali z těchto předmětů:

- **český jazyk**
- **ruský jazyk**
- **psychologie**
- **pedagogika**

Za dobu existence SOŠ od roku 1970 až do roku 1994 ukončilo studium úspěšným zvládnutím maturitní zkoušky 536 příslušníků. Po odmaturování v roce 1994 byla činnost SOŠ VS ČR ukončena. Ukončením této školy skončila i etapa vlastní přípravy středoškolsky vzdělaných pracovníků Vězeňské služby. Od této doby se nově připravované studium již nepodařilo zahájit. (Horna, et al., 2000)

Odborná škola SNV byla zřízena k zvýšení odborné kvalifikace příslušníků. Za úspěch lze považovat, že škola byla zakončena maturitní zkouškou a studium mohlo být kombinované. Navíc studium bylo zaměřeno přímo na oblast vězeňství. Neotevření dalšího ročníku a zrušení této školy považují za velkou chybu pro systém vzdělávání zaměstnanců VS ČR.

1.3 Katedra nápravné výchovy při VŠ SNB

Katedra nápravné výchovy byla zřízena v roce 1979 při Vysoké škole SNB (dále jen VŠ SNB). Později byla tato katedra přejmenována na katedru penologie¹. K přejmenování katedry došlo po personálních změnách ve vedení katedry.

Na této škole bylo studium pětileté s internátním ubytováním. Tak jako každá jiná vysoká škola, tak se i katedra nápravné výchovy rozvíjela dvěma směry. Jedním směrem byla oblast výchovně vzdělávací činnosti a druhým směrem byla oblast vědecko výzkumné práce. První oblast se zaměřovala na specializovanou přípravu příslušníků SNV, kteří na katedře studovali jak v denním studiu, tak i při výkonu služby. První ročník byl společný pro příslušníky SNV i SNB, ale od druhého ročníku studovali příslušníci SNV na katedře nápravné výchovy penitenciární disciplíny. Těmito disciplínami byly nápravná výchova, penitenciární pedagogika a psychologie, ochrana a obrana objektů SNV a technické prostředky SNV. Na katedře byly vybudovány i demonstrační kabinetů pro jednotlivé předměty. V útvech SNV pak byla zajišťována praktická a komplexní cvičení.

Na školu byli vybíráni studenti, kteří absolvovali SOŠ a byli zařazeni do kádrové rezervy pro nejvyšší funkční místa ve SNV.

Činnost katedry byla ukončena zrušením VŠ SNB v roce 1990, na základě zákona č. 181/1990 Sb.²

Úkolem katedry bylo připravovat specializované pracovníky v oblasti penitenciární pedagogiky a psychologie. Zrušením katedry však VS ČR přišla o možnost přípravy vlastních vysokoškolsky vzdělaných zaměstnanců, kteří by byli specializovanými odborníky pro oblast vězeňství.

¹ Penologie – slovo latinského původu vzniklé spojením slov penal – trest a logos – nauka, věda. Termín penologie znamená nauka o výkonu trestu.

² zákon č. 181/1990 Sb. o zrušení Vysoké školy Sboru národní bezpečnosti

1.4 Shrnutí kapitoly

V první kapitole jsem se věnoval popsání historie vzdělávání v českém vězeňství po roce 1950.

Celá společnost, ale i vězeňství a s ním spojené vzdělávání zaměstnanců vězeňství bylo poznamenáno totalitním zřízením a vedoucí úlohou KSČ.

Základní příprava byla opravdu pouze základní a navíc se jednalo v počátcích vzdělávání zaměstnanců o přípravu do značné míry zpolitizovanou. Toto tvrzení dokládá skladba předmětů, ze kterých byly skládány závěrečné zkoušky.

Je zřejmé, že vzdělání vězeňských pracovníků zpočátku nebylo na vysoké úrovni, neboť se tehdy na vzdělání příslušníků nehledělo. Dle mého názoru se v 50-tých letech minulého století při přijímání příslušníků kladl spíše důraz na dělnický původ a jeho příslušnost k tehdy vládající straně KSČ, než na úroveň dosaženého vzdělání.

Tento trend se částečně zlepšil po přijetí zákona č. 59/1965 Sb. o výkonu trestu odnětí svobody a poté založením SOŠ SNV a pak i katedry nápravné výchovy při VŠ SNB.

Na těchto školách se vzdělávali zaměstnanci zařazení na středních a vyšších velitelských funkcích. Po získání vědomostí ve škole mohli tito zaměstnanci lépe pracovat s odsouzenými. Příprava zaměstnanců byla intenzivní, absolvované předměty specifické a byla prováděna kvalifikovanými specialisty z praxe. Takto připravení pracovníci pak mohli své znalosti využívat v praxi a předávat svým podřízeným a kolegům.

Je však k zamyšlení, zda bylo žádoucí, že po listopadu 1989 byly zrušeny tyto odborné školy a zůstal pouze IV VS ČR. Tento institut však provádí Základní odbornou přípravu v již pozměněné podobě a je rozhodně kvalitativně lepší a přínosnější, než na počátku 50-tých let.

2. Současný systém vzdělávání ve VS ČR

Po společenských změnách v roce 1989 došlo ke změnám i ve vězeňství a tím i ve vzdělávání vězeňského personálu. Již nebylo nutné, aby byli téměř všichni pracovníci ve vězeňství ve služebním poměru a byli tak v uniformě a měli hodnost. Tak byly některé funkce ve vězeňství tzv. zcivilněny a tito zaměstnanci jsou již k Vězeňské službě ČR v zaměstnaneckém poměru a ne ve služebním poměru, jak tomu bylo dříve. Dle mého názoru se jednalo o krok správným směrem, protože se zcivilňováním některých funkcí, se dosáhlo i menších nákladů na mzdy a ne u všech funkcí je žádoucí, aby se jednalo o uniformované příslušníky. Příkladem tohoto tvrzení mohou být např. administrativní pracovníci, zajišťující např. materiální zajištění chodu věznic apod. Tyto změny nastaly po přijetí zákona č. 555/1992 Sb. o Vězeňské a justiční stráží.

Díky společenským změnám, v důsledku pádu vlády KSČ a následným demokratickým pojetím dalšího společenského a politického zřízení, nedošlo pouze k demilitarizaci vězeňství. Díky zrušení čl. 4 Ústavy ČSSR, jenž legalizoval vedoucí úlohu KSČ při řízení státu, došlo i k apolitizaci vězeňství.

Zákon o Vězeňské a justiční stráží měl za následek, že došlo k redukci a restrukturalizaci nejvyššího vedení Vězeňské služby ČR. Funkcí Generálního ředitelství Vězeňské služby České republiky (dále jen GŘ VS ČR) se stala činnost koncepční, metodická, kontrolní a koordinační. Značná část pravomocí byla tedy přenesena na samotné vazební věznice a věznice. Tímto krokem došlo i k decentralizaci správy vazebních věznic a věznic a jejich pravomocí.

Vzdělávání ve Vězeňské službě ČR je však nadále centralizované, protože není možné, aby každá věznice měla své vzdělávací středisko a své vzdělávací metody. Centralizace

vzdělávání je důsledkem tlaku Ministerstva spravedlnosti ČR na úspory. Vlastní vzdělávací středisko každé věznice by bylo finančně i personálně velmi náročné. Věznice se však na vzdělávání účastní také, kdy v rámci Základní odborné přípravy provádí praktickou přípravu zaměstnanců přímo ve věznicích.

V současné době zajišťuje vzdělávání pracovníků vězeňského systému v České republice Institut vzdělávání Vězeňské služby České republiky, který vznikl v roce 1992 pod názvem Institut vzdělávání Sboru nápravné výchovy a v roce 1993 byl přejmenován na IV VS ČR. Jeho sídlo je od 1.11.1996 ve Stráži pod Ralskem a jeho součástí je i vzdělávací středisko v Kroměříži a Kabinet dokumentace a historie v Praze.

Systém vzdělávání ve VS ČR je dnes nastaven tak, že IV VS ČR zajišťuje základní odbornou přípravu jak příslušníků, tak i civilních zaměstnanců VS ČR a dále zajišťuje specializační kurzy v rámci celoživotního vzdělávání pracovníků ve VS ČR.

Ve věznicích je prováděno také proškolení příslušníků a občanských zaměstnanců v rámci odborné a služební přípravy, která je prováděna v pravidelných intervalech. Jedná se o pravidelné proškolení v rámci první pomoci, požární ochrany, tělesné přípravy, střelby apod.

V této souvislosti lze uvést část z Koncepce rozvoje vězeňství v ČR, která byla uveřejněna v časopise České vězeňství:

„V příštích letech bude mít výchova a vzdělávání pracovníků vězeňství prioritní význam. Opravdu skutečné změny v humanizaci našeho vězeňství může uskutečňovat pouze odborně připravený personál. V první etapě bude nutné věnovat pozornost dvěma kategoriím vězeňských pracovníků – stávajícím a nově přijímaným.“ (Koncepce rozvoje vězeňství v ČR, 1998, s. 47)

VS ČR si v současné době zabezpečuje základní vzdělávání nově příchozích pracovníků a proškolení stávajících pracovníků ve vlastních objektech a s vlastními zaměstnanci.

2.1 Právní úprava vězeňství

Po listopadu 1989 došlo ke změně vnímání odsouzených a v přístupu k nim a následně k reformě českého vězeňství. Tato reforma mohla nastat i díky přijetí nových zákonů a předpisů, které upravují vězeňství. Základními zákony a předpisy, které vězeňství upravují, jsou:

- zákon č. 555/1992 Sb. o Vězeňské službě a justiční strážci ČR
- zákon č. 208/2000 Sb. o výkonu vazby
- zákon č. 169/1999 Sb. o výkonu trestu odnětí svobody
- zákon č. 186/1992 Sb. o služebním poměru příslušníků Policie ČR
- zákon č. 140/1961 Sb. trestní zákon
- zákon č. 141/1961 Sb. trestní řád
- vyhláška MS č. 258/2000 Sb., kterou se vydává Řád výkonu vazby
- vyhláška MS č. 345/1999 Sb., kterou se vydává Řád výkonu trestu odnětí svobody

Všechny tyto zákony a předpisy však vycházejí z nejvyššího zákona, kterým je Ústava České republiky¹ a Listina základních práv a svobod².

V roce 2002 byl přijat zákon č. 218/2002 Sb., služební zákon a v roce 2003 zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. Účinnost obou těchto zákonů však byla odložena a doposud není jisté od kdy se podle těchto zákonů bude postupovat.

¹ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., který nabyl účinnosti dne 1.1.1993.

² Usnesení předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku ČR.

2.2 Vzdělávací středisko VS ČR

Vzdělávacím střediskem VS ČR je Institut vzdělávání VS ČR. V době vzniku sídlil IV VS ČR v Brně v areálu Střední policejní školy Ministerstva vnitra ČR. Budova, kterou Institut využíval však již nestačila kapacitně a navíc náležela stále resortu Ministerstva vnitra ČR. Vězeňská služba ČR byla tedy nucena opustit prostory užívané v Brně a sídlem Institutu se stala Stráž pod Ralskem.

IV VS ČR se podařilo za vydatné pomoci GŘ VS ČR zrekonstruovat dvě získané budovy bývalých výzkumných zařízení společnosti MEGA a propojit je tzv. rondem. Zrekonstruované budovy byly slavnostně otevřeny 31.8.2000. V tomto komplexu se nyní nachází vedení Institutu i školící prostory.

Takto popsal IV VS ČR jeho ředitel PhDr. Miloslav Jůzl (2004) v rozhovoru pro časopis České vězeňství v článku Nemáme se za co stydět: „Institut vzdělávání má čtyři pracoviště, z nichž každé má své specifikum. Vzdělávacím centrem je Stráž pod Ralskem, kde se soustředujeme především na základní odbornou přípravu (nástupní kurzy typu A) nových příslušníků a další specializační kurzy. Součástí IV VS ve Stráži je i vědecko - výzkumné oddělení, které můžeme chápat jako zárodek budoucího penologického ústavu, vedeného kdysi docentem Čepelákem a zrušeného v roce 1980. Potom je zde další vzdělávací středisko IV VS v Kroměříži, jehož hlavním posláním je základní odborná příprava občanských zaměstnanců, ale především i organizování specializačních kurzů. Jak Stráž, tak Kroměříž jsou vybaveny moderními počítačovými učebnami, v nichž v současné době probíhá školení v aplikovaných programech vězeňské služby. A pak je součástí IV VS ještě Kabinet dokumentace a historie se sídlem v Praze, jenž se zaměřuje na badatelskou činnost v oblasti české vězeňské historie a podávání informací.

Když se na to podíváme z vrchu, pak vidíme, že Kabinet nám přináší poučení z minulosti, Stráž a Kroměříž se orientují na vzdělávání v současnosti a věda a výzkum hledí do budoucnosti.“ (Jůzl, 2004, s. 9)

Vzdělávací středisko VS ČR je pracoviště, které zajišťuje základní odbornou přípravu nově přijímaných pracovníků do VS ČR, ale též zdokonalovací kurzy pro stávající pracovníky. Vzdělávací aktivity vycházejí z potřeb VS ČR, které zkoumá vědecko – výzkumné oddělení, ale také vychází ze zkušeností z minulosti.

2.3 Základní odborná příprava

Všichni nově příchozí pracovníci do vězeňství, ať už se jedná o příslušníky nebo občanské zaměstnance VS ČR, jsou povinni projít základní odbornou přípravou.

Příprava pro příslušníky, která je prováděna v IV VS ČR ve Stráži pod Ralskem, se však liší od přípravy občanských zaměstnanců, která je prováděna ve vzdělávacím středisku v Kroměříži.

Základní odborná příprava příslušníků VS ČR

Příprava nově přijatého příslušníka začíná ihned po jeho nástupu do VS ČR. Příprava je rozdělena do třech období. Časový harmonogram průběhu Základní odborné přípravy příslušníků Vězeňské služby ČR je přílohou č. 1.

První období trvá přibližně jeden měsíc a je to období, kdy se nový příslušník seznamuje s novým prostředím, získává základní informace o VS ČR a organizační struktuře. Již v této fázi je řízen lektorem – instruktorem pro vzdělávání. Toto období přípravy probíhá v samotném organizačním článku, kam byl příslušník přijat do služebního poměru. Těmito organizačními články jsou věznice, vazební věznice, soudy a státní zastupitelství. V průběhu I. období je příslušník úkolován a přezkušován tak, aby před odchodem do II. části přípravy získal znalosti a vědomosti, na které v nástupním kurzu naváže.

Druhé období je samotné období nástupního kurzu, který se skládá z teoretické přípravy, praktické přípravy a závěrečných zkoušek. Toto období trvá 28 týdnů.

Teoretická příprava nově přijatého příslušníka je realizována ve třech studijních soustředěních v IV VS ČR ve Stráži

pod Ralskem. Učební plán je přílohou č. 2. Každé ze tří studijních soustředění trvá čtyři týdny.

Praktická příprava je realizována ve dvou osmitýdenních cyklech v organizačním článku příslušníka. Příprava probíhá dle zpracovaného plánu, který respektuje v první řadě probrané učivo a vychází z tematických plánů jednotlivých předmětů a je dále koncipován podle specifik organizačního článku. Plán zpracovává lektor – instruktor pro vzdělávání, který také provádí hodnocení praktické přípravy.

Na konci třetího soustředění teoretické přípravy probíhají závěrečné zkoušky, po jejichž úspěšném zvládnutí je příslušníkovi vydáno vysvědčení, které je přílohou č. 3.

Třetí období je období do konce zkušební doby nově přijatého příslušníka. Zkušební doba může být zkrácena po úspěšném zvládnutí nástupního kurzu a dobrém hodnocení předchozích výsledků příslušníka.

Smyslem takto nastavené základní odborné přípravy je, aby nově příchozí příslušník byl po absolvování nástupního kurzu dostatečně teoreticky i prakticky připraven pro samotnou službu.

Základní odborná příprava občanských zaměstnanců

Nově příchozí občanští zaměstnanci jsou přijímáni do VS ČR do pracovního poměru dle zákoníku práce a jejich základní příprava je uskutečňována ve vzdělávacím středisku v Kroměříži.

Nástupní kurzy pro občanské zaměstnance jsou dále rozděleny podle toho, zda občanský zaměstnanec přichází či nepřichází do styku s vězněnými osobami.

Občanský zaměstnanec, který přichází do styku s vězněnými osobami vykonává nástupní kurz v trvání osmi týdnů, kdy tři týdny je kurz prováděn ve školícím středisku v Kroměříži, po té je zaměstnanec dva týdny na svém pracovišti a pak následuje opět třítýdenní kurz ve školícím středisku a je zakončen vykonáním závěrečné zkoušky. Až po úspěšném vykonání závěrečné zkoušky je zaměstnanci vydáno Osvědčení o absolvování nástupního školení pro zaměstnance VS ČR, které je přílohou č. 4.

Pro občanské zaměstnance VS ČR, kteří nepřicházejí do styku s vězněnými osobami je nástupní kurz třítýdenní. I tito zaměstnanci jsou povinni na konci kurzu vykonat závěrečnou zkoušku a až po jejím zvládnutí jim je vydáno Osvědčení o absolvování nástupního školení pro zaměstnance VS ČR, které je přílohou č. 4.

Rozdělení základní odborné přípravy pro občanské zaměstnance na dva typy je dáno požadavky na jejich budoucí výkon zaměstnání.

2.4 Specializační kurzy

Specializační kurzy jsou další odbornou přípravou pracovníků v českém vězeňství. Specializační kurzy jsou kurzy cílené na jednotlivé funkce pracovníků ve věznicích. Jejich náplň je různorodá podle zaměření funkcí a pracovního zařazení a postihuje specifikum práce na jednotlivých pracovištích. Vychází také z předpokladu, že zaměstnanci na svých funkcích mají odpovídající kvalifikační předpoklady pro svou zastávanou funkci. V příloze č. 5 uvádím seznam těchto kurzů.

Tyto kurzy jsou zahrnuty do programu celoživotního vzdělávání. Po absolvování kurzu získá pracovník Osvědčení o absolvování kurzu, jenž je přílohou č. 6.

Specializační kurzy prováděné v IV VS ČR jsou servisem pro Vězeňskou službu, vycházející z potřeb, které s sebou nese vývoj ve vězeňství.

2.5 Shrnutí kapitoly

Tato kapitola pojednává o vzdělávání zaměstnanců VS ČR v současné době.

Systém vzdělávání ve VS ČR je nastaven tak, že pracovníci, kteří přicházejí do Vězeňské služby ČR, jsou připravováni pro své povolání s cílem základní orientace v problematice vězeňství a znalosti předpisů, které musí zaměstnanec při výkonu své funkce respektovat a důsledně dodržovat.

Zaměstnanci, kteří již ve VS ČR jsou, se účastní specializačních kurzů, zahrnutých do programu celoživotního vzdělávání, které jsou zaměřeny na jednotlivé funkce a pracovní zařazení.

Zde je možno odcitovat myšlenky ředitele IV VS ČR, PhDr. Jůzla, které uveřejnil v časopise České vězeňství:

„Základní filozofie současné koncepce vzdělávání byla dána již v roce 1993, kdy se začalo hovořit o tzv. celoživotním vzdělávání všech pracovníků Vězeňské služby, tj. příslušníků i občanských zaměstnanců, počínaje funkcí ředitele věznice, přes středně velitelské posty až po funkci strážného. K praktickému uplatnění této koncepce celoživotního vzdělávání však došlo až se vznikem nového IV VS ČR ve Stráži pod Ralskem a v Kroměříži v roce 1996.“ (Jůzl, 1999, s. 27-28)

Takto nastavený systém není špatný do té míry, kdyby všichni zaměstnanci měli požadované vzdělání na svou zastávanou funkci. Ale v případě, že zaměstnanec nesplňuje kvalifikační předpoklady pro svou zastávanou funkci, může docházet k tomu, že tento zaměstnanec nepochopí souvislosti, které jsou stěžejní v rámci specializačního kurzu, protože nemá základy, se kterými bylo počítáno při sestavování plánu kurzu. V průběhu kurzu si je tedy musí doplnit. K této situaci může docházet zvláště

u kurzů, které se specializují na funkce vyžadující vyšší stupeň vzdělání. Takové specializační kurzy již nutně vycházejí z předpokládaných znalostí.

Systém vzdělávání ve VS ČR tedy není špatný, ale dle mého názoru je neúplný, protože mu chybí střední i vysoká škola, která by byla úzce zaměřena právě na oblast vězeňství. Tyto školy by pak připravovaly odborníky na vězeňství a specializační kurzy by vhodně doplňovaly jejich odbornost.

3. Aktuální problémy vzdělávání ve věznici Kuřim

3.1 Cíl výzkumu, výzkumná otázka a výchozí hypotézy

Cílem mého výzkumu, který je součástí této bakalářské práce je :

1. Sekundární analýzou dostupných statistik, týkajících se vzdělání pracovníků VS ČR a Věznice Kuřim, zmapovat aktuální problémy v této oblasti.
2. Zhodnotit stávající stav a pokusit se navrhnout nová opatření na zlepšení této situace.

Z výše stanoveného cíle mého výzkumu pak tedy jednoznačně vyplývá znění výzkumné otázky, která zní :

Jaký je aktuální stav úrovně vzdělání pracovníků Věznice Kuřim?

Hlavní hypotéza:

Předpokládám, že kvalifikační předpoklady pro vykonávání jednotlivých pracovních pozic a z nich vyplývajících funkcí tak, jak jsou stanoveny v nařízení NGŘ č. 47/2004 Sb., nebudou ve Věznici Kuřim splněny.

Z nařízení Generální ředitelky VS ČR č. 47/2004 Sb.¹, které vychází ze zákona č. 143/1992 Sb.² a z nařízení vlády č. 469/2002 Sb.³ vyplývá, že pro každou funkci ve VS ČR je stanoven požadovaný stupeň dosaženého vzdělání. Víím, ale také i z vlastní

¹ NGŘ č. 47/2004 Sb., kterým se stanoví podrobnosti pro přiznávání některých peněžních náležitostí zaměstnanců Vězeňské služby České republiky.

² zákon č. 143/1992 Sb. o platu a odměně za pracovní pohotovost v rozpočtových a některých dalších organizacích a orgánech.

³ nařízení vlády č. 469/2002 Sb., kterým se stanoví katalog prací a kvalifikačních předpoklady a kterým se mění nařízení vlády o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě, ve znění nařízení vlády č. 331/2003 Sb.

zkušenosti, že do funkcí jsou zařazováni i pracovníci, kteří tohoto požadovaného stupně vzdělání nedosáhli. Toto je i můj osobní případ, kdy jsem byl ustanoven do funkce, pro kterou je stanoveno vysokoškolské vzdělání v bakalářském studijním programu, přičemž sám mám vzdělání pouze středoškolské s maturitou.

Pracovní hypotézy:

1. *Ve Věznici Kuřim bude méně pracovníků, kteří k výkonu své funkce nesplňují kvalifikační předpoklady stanovené NGŘ č. 47/2004 Sb. nežli těch, kteří tyto předpoklady splňují.*

2. *Domnívám se, že čím vyšší je kvalifikační předpoklad na zastávanou funkci, tím vyšší je procento těch pracovníků, kteří požadované vzdělání nesplňují.*

Z dostupných statistických materiálů o personálním obsazení jednotlivých pracovních pozic ve Věznici Kuřim bych si chtěl ověřit tyto mé hypotézy. Z uvedených materiálů bych chtěl určit, jak velké procento je těch pracovníků, kteří zastávají svou funkci, aniž by splňovali požadovaný stupeň dosaženého vzdělání, který je stanoven pro danou zastávanou funkci, a to i v závislosti na výši požadovaného stupně vzdělání.

3.2 Tabulky a jejich vyhodnocení

K mému výzkumu jsem použil údaje, které mi poskytl personální odbor GŘ VS ČR a personální oddělení Věznice Kuřim. Údaje jsou k datu 1.11.2004. Vzhledem k velkému množství těchto údajů, nejsou přílohou mé práce.

Pro výzkum jsem nejprve uspořádal do tabulek získaná data z personálního oddělení Věznice Kuřim tak, abych mohl interpretaci sestavených tabulek otestovat mé hypotézy.

V první tabulce jsou uspořádány aktuální počty zaměstnanců ve Věznici Kuřim, kteří jsou rozdělení podle toho, do které platové třídy jsou zařazeni. Toto zařazení do platových tříd vychází ze zákona č. 143/1992 Sb. a na něj navazující předpisy. Pod pojmem zaměstnanec je myšleno jak občanský zaměstnanec podle zákoníku práce, tak i příslušník VS, který je ve služebním poměru dle zákona o služebním poměru.

Do druhé tabulky jsem zařadil rozdělení jednotlivých platových tříd podle kvalifikačních předpokladů, které vyžaduje NGŘ č. 47/2004 Sb. pro funkce, jenž jsou dle organizačního členění VS ČR zařazeny ve Věznici Kuřim.

Ve třetí tabulce jsou pak uspořádány aktuální počty zaměstnanců zařazených na jednotlivé funkce, které jsou rozdělené podle požadovaného vzdělání a jejich procentuální zastoupení z celkového počtu všech zaměstnanců Věznice Kuřim.

V poslední tabulce uvádím kvalifikační předpoklady na jednotlivé pracovní pozice a počty zaměstnanců, kteří jsou zařazeni na funkce podle těchto předpokladů, počty zaměstnanců, kteří tyto kvalifikační předpoklady nesplňují a procento zaměstnanců, kteří požadované vzdělání nesplňují.

Aktuální počty zaměstnanců ve Věznici Kuřim seříděné dle platové třídy k 1.11. 2004

Platová třída	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	Celkem
Počet zaměstnanců	27	17	75	52	19	38	8	18	1	3	258

Z uvedené tabulky lze vysledovat, že ve Věznici Kuřim bylo ke dni 1.11.2004 zaměstnáno celkem 258 zaměstnanců, kteří jsou zařazeni do 5. až 14. platové třídy.

Rozdělení platových tříd podle požadovaného stupně vzdělání

Vzdělání	úplné střední, úplné střední odborné	vyšší odborné vzdělání	vysokoškolské bakalářský studijní program	vysokoškolské magisterský studijní program
Platová třída	5., 6., 7., 8.	9.	10.	11., 12., 13., 14.

Požadavkem NGŘ č. 47/2004 Sb., jak vyplývá z předkládané tabulky je, aby zaměstnanci Věznice Kuřim dosahovali takového vzdělání, které odpovídá nejméně úplnému střednímu či úplnému střednímu odbornému vzdělání a nejvýše úplnému vysokoškolskému studiu.

Počty zaměstnanců v závislosti na požadovaném vzdělání a procento zastoupení z celkového počtu zaměstnanců

Vzdělání	počet zaměstnanců	procento z celkového počtu (%)
úplné střední, úplné střední odborné	171	66,28
vyšší odborné vzdělání	19	7,36
vysokoškolské bakalářský studijní program	38	14,73
vysokoškolské magisterský studijní program	30	11,63
Celkem	258	100,00

Z aktuálního počtu zaměstnanců Věznice Kuřim seřazených podle požadovaného stupně vzdělání vyplývá, že u největšího procenta zaměstnanců je požadováno vzdělání úplné střední nebo úplné střední odborné, což je více jak polovina všech zaměstnanců, pak následuje požadavek na vzdělání vysokoškolské v bakalářském studijním programu, jako třetí je požadavek na vzdělání vysokoškolské v magisterském studijním programu a na čtvrtém místě je požadavek na vyšší odborné vzdělání.

Počty zaměstnanců nesplňujících požadované vzdělání a procento zastoupení z celkového počtu zaměstnanců

Vzdělání	počet všech zaměstnanců	počet zaměstnanců nesplňujících kvalifikační požadavky	procento nesplňujících zaměstnanců (%)
úplné střední, úplné střední odborné	171	18	10,53
vyšší odborné vzdělání	19	16	84,21
vysokoškolské bakalářský studijní program	38	28	73,68
vysokoškolské magisterský studijní program	30	6	20,00
Celkem	258	68	26,36

Z uvedené tabulky vyplývá, že největší počet zaměstnanců, kteří nesplňují kvalifikační předpoklady se týká zaměstnanců, po kterých je požadováno vyšší odborné a vysokoškolské vzdělání v bakalářském studijním programu, třetí jsou zaměstnanci, po kterých je požadováno vysokoškolské vzdělání v magisterském studijním programu a relativně nejlépe jsou na tom zaměstnanci, po kterých je požadováno úplné střední nebo úplné střední odborné vzdělání.

Zjištění, že 26,36% zaměstnanců, kteří nesplňují kvalifikační předpoklady pro svou zastávanou funkci přitom mohou považovat za poměrně alarmující číslo. Tento údaj jinými slovy znamená, že ve Věznici Kuřim každý čtvrtý zaměstnanec nesplňuje kvalifikaci pro své pracovní zařazení.

Z dat, které mi poskytl personální odbor GŘ VS ČR v Praze a byly též k datu 1.11.2004, jsem zjistil, že Vězeňská služba celkově je na tom lépe v procentuálním vyjádření zaměstnanců, kteří nesplňují kvalifikační předpoklady, kdy toto procento činí 11,89%. Pořadí procentuálního vyjádření zaměstnanců, kteří nesplňují kvalifikační předpoklady podle požadovaného vzdělání je však v celé VS ČR podobné jako ve Věznici Kuřim. Z prostorových důvodů však neuvádím tabulku, která toto potvrzuje v rámci celé Vězeňské služby ČR.

3.3 Shrnutí výzkumu

Závěrem mého výzkumu lze tedy říci, že první pracovní hypotéza, která zněla:

Ve Věznici Kuřim bude méně pracovníků, kteří k výkonu své funkce nesplňují kvalifikační předpoklady stanovené NGR č. 47/2004 Sb. nežli těch, kteří tyto předpoklady splňují.

byla potvrzena, neboť jak vyplývá z výše uvedených údajů, 26,36% všech zaměstnanců Věznice Kuřim nesplňuje kvalifikační předpoklady pro svou zastávanou funkci, které jsou dány NGR č. 47/2004 Sb.¹, vydaného na základě nařízení vlády č. 469/2002 Sb.² ve znění nařízení vlády č. 331/2003 Sb. a zákona č. 143/1992 Sb.³ ve znění pozdějších předpisů.

Druhá pracovní hypotéza zněla:

Domnívám se, že čím vyšší je kvalifikační předpoklad na zastávanou funkci, tím vyšší je procento těch pracovníků, kteří toto požadované vzdělání nesplňují.

Tato hypotéza výzkumem nebyla potvrzena, protože neplatí, že čím vyšší je kvalifikační předpoklad na zastávanou funkci, tím vyšší je procento těch pracovníků, kteří toto požadované vzdělání nesplňují. Nepotvrzení této hypotézy je dáno pořadím procentuálního vyjádření zaměstnanců, kteří nesplňují kvalifikační předpoklady pro svou zastávanou funkci, podle požadovaného

¹ NGR č. 47/2004, kterým se stanoví podrobnosti pro přiznávání některých peněžních náležitostí zaměstnanců Vězeňské služby České republiky.

² nařízení vlády č. 469/2002 Sb., kterým se stanoví katalog prací a kvalifikačních předpoklady a kterým se mění nařízení vlády o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě, ve znění nařízení vlády č. 331/2003 Sb.

³ zákon č. 143/1992 Sb. o platu a odměně za pracovní pohotovost v rozpočtových a některých dalších organizacích a orgánech

stupně vzdělání, které je jak ve Věznici Kuřim, tak i v celé VS ČR podobné. Největší procento zaměstnanců nesplňujících kvalifikační předpoklady mají zaměstnanci, po kterých je požadováno vyšší odborné vzdělání, pak následují zaměstnanci, po kterých je požadováno vysokoškolské vzdělání v bakalářském studijním programu, třetí v pořadí jsou zaměstnanci, po kterých je požadováno vysokoškolské vzdělání v magisterském studijním programu a na čtvrtém místě jsou zaměstnanci, po kterých je požadováno úplné střední nebo úplné střední odborné vzdělání. Tento jev je dán tím, že počet zaměstnanců, po kterých je požadován určitý stupeň vzdělání, je pro každý požadovaný stupeň vzdělání rozdílný a tudíž také hůře srovnatelný.

Hlavní hypotézou mého výzkumu bylo:

Předpokládám, že kvalifikační předpoklady pro vykonávání jednotlivých pracovních pozic a z nich vyplývajících funkcí tak, jak jsou stanoveny v nařízení NGŘ č. 47/2004 Sb., nebudou ve Věznici Kuřim splněny.

Mou hlavní hypotézu výzkum potvrdil. Ve Věznici Kuřim jsou pracovní místa, která se dají rozdělit do čtyř skupin podle toho, jaký kvalifikační předpoklad je pro dané místo určen NGŘ č. 47/2004 Sb.. Jedná se o skupiny, pro které je požadováno vzdělání úplné střední nebo úplné střední odborné, vyšší odborné vzdělání, vysokoškolské v bakalářském studijním programu a vysokoškolské v magisterském studijním programu. Ve všech těchto skupinách pracovních míst jsou zařazeni i zaměstnanci, kteří kvalifikační předpoklady nesplňují. Tím, že v každé takové skupině jsou zaměstnanci, kteří nesplňují kvalifikační předpoklady, je potvrzena má hypotéza, že Věznice Kuřim jako celek kvalifikační předpoklady nesplňuje.

4. Návrhy a doporučení aneb jak by se stávající situace neadekvátního vzdělání dala řešit

V dnešní době, kdy je kladen velký důraz na vzdělání a odbornost v celé společnosti, zejména pak po vstupu České republiky do Evropské unie, je tedy žádoucí, aby i ve vězeňství byli zaměstnanci, kteří jsou vzděláni, jsou odborníci ve svém oboru a i nadále se chtějí vzdělávat a doplňovat si své znalosti, které pak využijí při řešení problémů spojených s jejich pracovním zařazením.

Cílem mého výzkumu bylo jak zmapovat aktuální problémy v oblasti vzdělávání pracovníků Vězeňské služby ČR, tak ale také navrhnout nová opatření na zlepšení situace, ve které se v současné době tato oblast nachází.

Východisko z této nelichotivé situace, kdy značná část zaměstnanců nesplňuje kvalifikační předpoklady vidím v tom, že si budou muset tito zaměstnanci doplnit chybějící vzdělání, aby do budoucna požadované kvalifikační předpoklady splňovali. Své chybějící vzdělání si však musí doplnit na školách mimo resort vězeňství, protože VS ČR nemá žádnou svou školu, která by umožňovala maturitní studium či dokonce studium vysokoškolské, ať už v bakalářském či magisterském studijním programu.

V této souvislosti je nutné ale také uvést, že požadavky na kvalifikaci zaměstnanců se změnily po přijetí NV č. 469/2002 Sb. a na tento předpis navazující interní nařízení¹ ve VS ČR. Kvalifikační předpoklady se na některé funkce zvýšily a to zejména u funkcí, na které je požadováno vzdělání vyšší odborné a vysokoškolské v bakalářském studijním programu. Zaměstnanci, kteří vzdělání pro svou funkci splňovali,

¹ v současné době platné NGR č. 47/2004 Sb.

ale po nové právní úpravě již mají nedostačující vzdělání, jsou tak nuceni si vzdělání doplnit.

Druhou oblastí na kterou bych se zaměřil, abych vyřešil stávající situaci v chybějícím vzdělání zaměstnanců je ustanovování zaměstnanců do nových funkcí. Tato oblast je věcí více méně personalistickou. Je zapotřebí, aby při přijímání nových zaměstnanců byl rozhodující nejen dosažený stupeň vzdělání, ale i zaměření tohoto vzdělání. Jako příklad uvádím. To, že člověk je úspěšný absolvent maturitního oboru zemědělství, ještě neznamená, že je odborníkem v oboru vězeňství.

Další oblastí, ale určitě ne až ta poslední, na kterou bych se zaměřil při řešení stávající situace, by byla oblast samotného vzdělávání.

Možným řešením je zřídit střední odbornou školu, která by připravovala maturanty jak z řad zaměstnanců VS ČR, tak i potenciální nové zaměstnance, kteří by po ukončení této školy byli dostatečně připraveni na nižší funkce ve vězeňství. Na tuto školu by navazovala škola vyšší odborná, která by zdokonalovala odbornost získanou na střední škole a specializovala by se na funkce, pro které je kvalifikační předpoklad vyššího odborného vzdělání.

Pro funkce, na které je kvalifikační předpoklad vysokoškolské studium by bylo žádoucí zřídit vysokou školu, nebo na některé ze stávajících vysokých škol zřídit katedru, která by připravovala zaměstnance, s kterými by bylo počítáno na vysokoškolské funkce ať již v bakalářském nebo magisterském studijním programu.

Tímto mým návrhem však nechci zpochybnit účelnost již dobře fungujícího IV VS ČR. Ten by i nadále fungoval pro nástupní a specializační kurzy, neboť člověk se učí celý život a pro stálé zvyšování odbornosti by byl Institut i nadále potřebný a účelný.

ZÁVĚR

Předložená práce se skládá ze čtyř kapitol, kdy první z nich pojednává o historii vzdělávání ve vězeňství v ČR po roce 1950, jak probíhala základní příprava nově přijatých příslušníků, vznik a následně i zánik Odborné školy SNV, ale i Katedry nápravné výchovy při VŠ SNB. Vzdělávání zaměstnanců VS ČR bylo zpočátku velmi zpolitizované. Po přijetí zákona¹ v roce 1965 se vzdělávání ve vězeňství pozvedlo na vyšší úroveň, a to i zřízením střední a vysoké školy. Zrušením těchto škol po listopadu 1989 však zůstal pouze IV VS ČR, který však základní přípravu zaměstnanců provádí na vysoké úrovni.

V druhé kapitole je již popsán současný systém vzdělávání ve VS ČR, vznik Institutu vzdělávání VS ČR, který zabezpečuje vzdělávání ve VS ČR. Těmito vzdělávacími aktivitami jsou Základní odborná příprava nově přijatých zaměstnanců a specializační kurzy. V této kapitole je již nastíněn problém vzdělávání pracovníků VS ČR, kterým je neexistence vlastní střední odborné ani vysoké školy, které by zabezpečovaly dostatečné množství odborníků. Lze tedy říci, že systém vzdělávání ve VS ČR je v současné době neúplný, neboť kromě zabezpečování základní přípravy a uskutečňování specializačních kurzů nemá VS ČR žádný institut, který by zabezpečoval výchovu nových odborníků na vyšší úrovni s možností složení maturitní zkoušky či udělení vysokoškolského diplomu.

Následující, třetí kapitola, je věnována výzkumu, který se týká vzdělání pracovníků VS ČR ve Věznici Kuřim. Pokusil jsem se zhodnotit tvrzení, že kvalifikační předpoklady pro vykonávání jednotlivých pracovních pozic a z nich vyplývajících funkcí tak, jak jsou stanoveny v nařízení NGR č. 47/2004 Sb., nebudou ve Věznici Kuřim splněny. Výzkumem bylo zjištěno, že 26,36 %

¹ zákon č. 59/1965 Sb. o výkonu trestu odnětí svobody

všech zaměstnanců Věznice Kuřim nesplňuje kvalifikační požadavky dle NGR č. 47/2004 Sb. pro svou zastávanou funkci. Takto vysoké číslo je alarmující, ale potvrzuje mou pracovní hypotézu, že zaměstnanců nesplňujících požadované vzdělání bude méně, než těch, kteří požadované vzdělání splňují. Nejhůře jsou na tom se splněním požadavků na vzdělání zaměstnanci, po kterých je požadováno vyšší odborné a vzdělání vysokoškolské v bakalářském studijním programu. U této skupiny zaměstnanců činí procento nesplňujících požadavky 84,21 %, respektive 73,68 %. Tato čísla však vyvrátila mé tvrzení, že čím vyšší je kvalifikační předpoklad na zastávanou funkci, tím vyšší je procento těch pracovníků, kteří požadované vzdělání nesplňují.

V závěrečné kapitole předkládám návrhy na zlepšení situace vzdělání a vzdělávání ve VS ČR. Těmito návrhy jsou v první řadě nutnost doplnění chybějícího vzdělání u zaměstnanců na státních či soukromých školách, protože VS ČR nedisponuje žádnou institucí, která by dovolovala si chybějící vzdělání doplnit v rámci VS ČR. Dále pak klást větší důraz na personální politiku VS v oblasti přijímání výhradně vhodných nových zaměstnanců, kteří splňují kvalifikační požadavky pro funkci, na kterou mají nastoupit. V neposlední řadě je zde i návrh na zřízení střední odborné školy a vysoké školy, případně katedry na některé ze stávajících škol, která by se plně věnovala vězeňství.

RESUMÉ

Předkládaná práce se zabývá vzděláváním zaměstnanců Vězeňské služby České republiky a jeho problematikou. Cílem práce bylo zmapování aktuálního stavu vzdělání pracovníků VS ČR a jeho vztah ke kvalifikačním požadavkům na zastávané funkce. Vycházel jsem dále z předpokladu, že kvalifikační předpoklady pro vykonávání jednotlivých pracovních pozic a z nich vyplývajících funkcí tak, jak jsou stanoveny v nařízení NGR č. 47/2004 Sb., nebudou ve VS ČR splněny, což jsem se pokusil zhodnotit na příkladě vybrané organizace, Věznice Kuřim. Předpoklad, že ve Věznici Kuřim je značné procento zaměstnanců, kteří nesplňují pro svou zastávanou funkci požadované vzdělání, byl výzkumem potvrzen. Dokládají to čísla, kdy cca 18 % funkcí pro středoškoláky a 50 % funkcí pro vysokoškoláky jsou obsazeny zaměstnanci s nižším vzděláním. Na základě těchto zjištění navrhuji nutnost doplnění si vzdělání u nesplňujících zaměstnanců, důslednou personální práci při přijímání nových zaměstnanců a do budoucna zřízení školy se zaměřením na vězeňství.

ANOTACE

Práce je zaměřena na systém vzdělávání u Vězeňské služby ČR. Snaží se zmapovat, jaké bylo vzdělávání v minulosti a k jakým změnám došlo po listopadu 1989. Podává informace o úrovni vzdělanosti zaměstnanců ve Věznici Kuřim a tím i o problémech vzdělávání těchto zaměstnanců. Dává také návrhy na zlepšení systému vzdělávání tak, aby lépe odpovídal stále se zvyšujícím kvalifikačním požadavkům na odbornost a dosažené vzdělání zaměstnanců Vězeňské služby ČR.

Klíčová slova:

kvalifikační předpoklady, pracovníci ve vězeňství, specializační kurz, vzdělávání ve VS, vzdělání, základní odborná příprava.

ANNOTATION

This paper deals with the educational system in department of prisons in the Czech Republic. I try to map both ways of education in the Czech Republic in the past and changes which meant arose since November 1989. I pass round information about educational level of prison's staff in penitentiary Kuřim and about educational problems are presented. In conclusion I make suggestions how to improve contemporary educational system for Czech prison's staff and how this system will have answers for enhancing qualification for professional and level education of staff in department of prisons in the Czech Republic.

Key words:

Qualification, staff in department of prisons, special course, system of education in department of prisons, education, basic professional course.

Použitá literatura a prameny

Prameny:

Zákony, vyhlášky a interní předpisy, ročenky

Bibliografie:

1. COYLE, Andrew. *Řízení věznic v čase změn*. Příloha časopisu České vězeňství č. 1/2004. Vězeňská služba České republiky, 2004, s. 91-95.
2. DAVIDOVÁ, Marcela. *Specifikum vzdělávání příslušníků Vězeňské služby ČR v současných podmínkách vývoje české společnosti* - Diplomová práce. Brno: MU, Pedagogická fakulta, 2001.
3. HORNA, Oldřich, et al. *Z historie IV VS*. Stráž pod Ralskem: Institut vzdělávání Vězeňské služby České republiky, 2000.
4. JŮZL, Miloslav. *Nemáme se za co stydět*. České vězeňství, 2004, 3, s. 9-11.
5. JŮZL, Miloslav. České vězeňství, 1999, 1, s. 27-28.
6. *Koncepce rozvoje vězeňství v ČR*, (Obnovené vydání), Praha: Příloha časopisu České vězeňství č. 1/1998.
7. ŘEHOŘ, Antonín. *Metodologie I*. Brno: IMS Brno, 2004.
8. UHLÍK, Jan. *F.J.Řezáč – reformátor vězeňství a školství 19. století*. Příloha časopisu České vězeňství č. 2/1997. Praha: Vězeňská služba České republiky, 1997, s. 27-33.

Přílohy

Příloha č. 1

Časový harmonogram průběhu Základní odborné přípravy příslušníků Vězeňské služby ČR

Příloha č. 2

Učební plán

Příloha č. 3

Vysvědčení o absolvování nástupního kurzu pro příslušníky VS ČR

Příloha č. 4

Osvědčení o absolvování nástupního školení pro zaměstnance VS ČR

Příloha č. 5

Seznam kurzů celoživotního vzdělávání

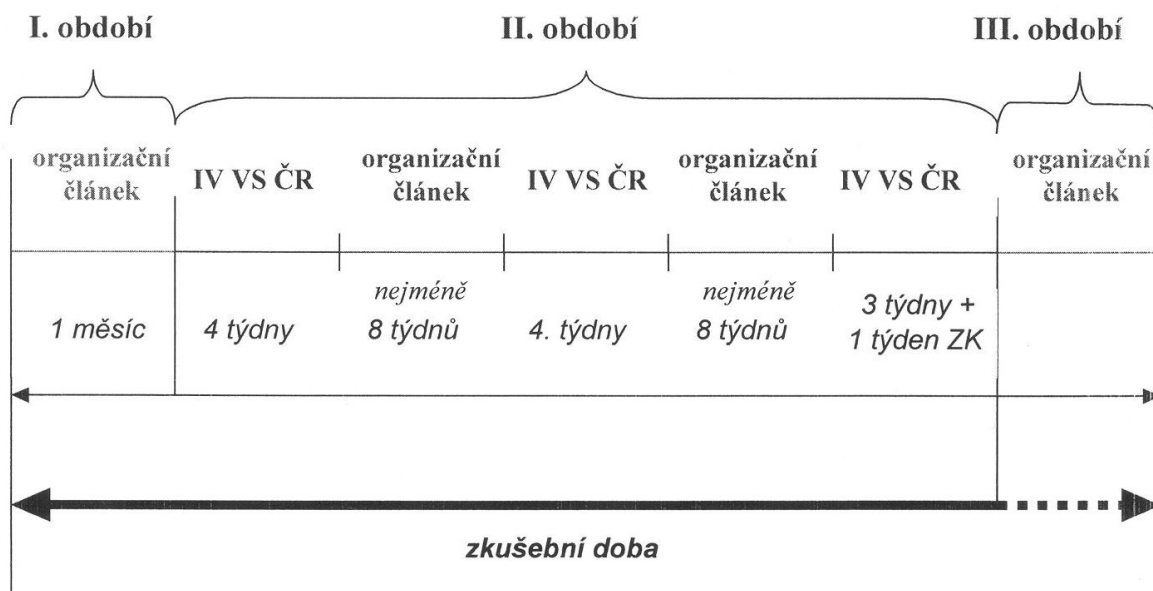
Příloha č. 6

Osvědčení o absolvování kurzu celoživotního vzdělávání VS ČR

Příloha č. 1

Časový harmonogram průběhu Základní odborné přípravy

příslušníků Vězeňské služby ČR

Příloha č. 2

Učební plán

I. Odborné předměty	232 hodin	<i>soustředění</i> 1/2/3
1. Služební příprava	62 hodin	- 32/16/14
<i>Výkon strážní, eskortní a dozorčí služby</i>	<i>56 hodin</i>	
<i>Služební poměr</i>	<i>6 hodin</i>	
2. Výkon trestu odnětí svobody	48 hodin	- 18/20/10
<i>Návštěva Památníku vězeňství.....</i>	<i>8 hodin</i>	
3. Výkon vazby	20 hodin	- 8/6/6
4. Speciální příprava	40 hodin	- 16/14/10
<i>Střelecká příprava – teorie.....</i>	<i>14 hodin</i>	
<i>Střelecká příprava - trenážér</i>	<i>8 hodin</i>	
<i>Ostré školní střelby</i>	<i>12 hodin</i>	
<i>Pyrotechnická příprava</i>	<i>2 hodiny</i>	
<i>Zdravotnická příprava</i>	<i>4 hodiny</i>	
5. Sebeobrana	62 hodin	- 22/22/18
<i>Sebeobrana</i>	<i>46 hodin</i>	
<i>Fyzická příprava</i>	<i>16 hodin</i>	
II. Společenskovední předměty	154 hodin	
1. Právo	46 hodin	- 16/16/14
2. Psychologie	34 hodin	- 14/14/6
3. Pedagogika	30 hodin	- 10/12/8
4. Profesní etika	22 hodin	- 0/12/10
Modelové situace	16 hodin	- 0/8/8
Celkem	380 hodin	

Příloha č. 3

MINISTERSTVO SPRÁVEDLNOSTI – VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY

INSTITUT VZDĚLÁVÁNÍ VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČR STRÁŽ POD RÁLSKEM
NÁSTUPNÍ KURZ VS ČR

Třída: Typ kurzu: Školní rok: /
Číslo v třídním výkazu:

VYSVĚDČENÍ

O ABSOLVOVÁNÍ NÁSTUPNÍHO KURZU PRO PŘÍSLUŠNÍKY VS ČR

Hodnost, příjmení a jméno:

Den, měsíc a rok narození:

Rodiště: Okres:

Služebně zařazen:

ve funkci:

Absolvoval od: do:
nástupní kurz VS ČR a byl takto hodnocen:

Vyučovací předměty	Prospěch (slovem)
Výkon strážní a eskortní služby	
Výkon trestu odnětí svobody	
Výkon vazby	
Základy práva a společenských věd	
Bojová příprava	
Tělesná příprava	

Celkový prospěch:

Zameškané vyučovací hodiny:
Celkem:
z nich neomluveno:

Razítko školy	Vysvědčení vydáno dne
	
	Ředitel školy
	Třídní učitel

Absolvent ukončil nástupní kurz VS ČR při Institutu vzdělávání VS ČR ve Stráži pod Ralskem. Absolvování nástupního kurzu VS ČR se hodnotí podle platných předpisů v rámci Vězeňské služby ČR.

Poznámky:

STUPNICE ZNÁMEK					
Stupeň	1	2	3	4	5
Prospěch	výborný	chvalitebný	dobrý	dostatečný	nedostatečný
Celkové hodnocení	prospěl(a) s vyznamenáním		prospěl(a)		neprospěl(a)

Patisk zakázán

ČESKÁ REPUBLIKA
Vězeňská služba České republiky
Institut vzdělávání Stráž pod Ralskem

Pořadové číslo:

O S V Ě D Ě N Í

● ABSOLVOVÁNÍ NÁSTUPNÍHO ŠKOLENÍ PRO ZAMĚSTNANCE VS ČR

Titul, příjmení, jméno :

Den, měsíc a rok narození :

Evidenční číslo :

Místo pracovního zařazení :

.....
Ředitel IV VS ČR

Ve Stráži pod Ralskem

Toto osvědčení je platné v rámci VS ČR.

Příloha č. 5

Seznam kurzů celoživotního vzdělávání

1	Specializační kurz pro ředitele věznic, vazebních věznic a ředitele odborů GR VS ČR	001 - I
2	Personální management, řízení lidských zdrojů	002 - I
3	Řízení lidských zdrojů I	003 - I
4	Psychologické aspekty řízení lidských zdrojů	004 - I
5	Specializační kurz pro vrchní inspektory a inspektory strážní služby	005 - I
6	Specializační kurz pro velitele místní jednotky JS	006 - I
7	Kurz pro pracovníky vězeňské duchovenské služby	007 - I
8	Kurz pro pracovníky vězeňské duchovenské péče	008 - I
9	Specializační kurz pro pracovníky oddělení prevence a stížností	009 - I
10	Specializační kurz pro parlamentáře	010 - I
11	Specializační kurz romské problematiky	011 - I
12	Zdokonalovací kurz instruktorů sebeobrany	012 - I
13	Prevence kriminality I.	013 - I
14	Prevence kriminality II.	013 - II
15	Specializační kurz pro vychovatele	014 - I
16	Specializační kurz pro sociální pracovníky VS ČR	015 - I
17	Sociálně psychologický výcvik pro ředitele a jejich zástupce	016 - I
18	Metodika řízení konfliktů pomocí analýzy transakcí	017 - I
19	Základy psychologie písma – grafologie I	018 - I
20	Grafologie II	018 - II
21	Lüscherův barvový test	019 - I
22	Lüscherův barvový test II.	019 - II
23	Strategie vyjednávání a zvládání stavů agresivity	020 - I
24	Zacházení s mladistvými vězni	021 - I
25	Metodika práce s vězni při speciálních postupech snižujících stavy napětí	022 - I
26	Zacházení s vězněnými psychopaty	023 - I
27	Zacházení s vězněnými geronty a sexuálními devianty	024 - I
28	Specializační kurz rodinné terapie	025 - I
29	Specializační kurz pro referenty personálních útvarů I.	026 - I
30	Specializační kurz pro referenty personálních útvarů II.	026 - II
31	Specializační kurz pro referenty personálních útvarů III.	026 - III

32	Specializační kurz pro referenty personálních útvarů IV.	026 - IV
33	Specializační kurz pro referenty personálních útvarů V.	026 - V
34	Základy forenzní psychologie pro speciální pedagogy	027 - I
35	Tvorba programů pro nezaměstnané	028 - I
36	Specializační kurz pro strážné při vstupu do střežených objektů VS ČR	029 - I
37	Styk a práce s veřejností (Komunikace pro JS)	030 - I
38	Specializační kurz pro strážné	031 - I
39	Specializační kurz pro dozorce	032 - I
40	Dvousemestrové studium speciální pedagogiky	033 - I
41	Forenzní psychologie	034 - I
42	Osobnostně sociální výcvik	035 - I
43	Vhled do problematiky arteterapie	036 - I
44	Specializační kurz pro mzdové účetní	037 - I
45	Protidrogová prevence I	038 - I
46	Protidrogová prevence II	038 - II
47	Zacházení s vězněnými cizinci	039 - I
48	Specializační kurz pro zacházení se zvláštními skupinami vězněných osob	040 - I
49	Prevence kriminality pro pracovníky VS ČR v přímém styku s mladými dospělými vězni	041 - I
50	Výchova k lidským právům pro pracovníky VS ČR I	042 - I
51	Výchova k lidským právům pro pracovníky VS ČR II	042 - II
52	Základy výpočetní techniky I	043 - I
53	Základy výpočetní techniky II	043 - II
54	Základy výpočetní techniky III	043 - III
55	Základy výpočetní techniky – MS EXCEL	044 - I
56	Základy výpočetní techniky – MS WORD	045 - I
57	Základy výpočetní techniky – Internet, MS – OUTLOOK	046 - I
58	Základy výpočetní techniky – MS ACCESS	047 - I
59	Specializační kurz pro správce sítě výpočetní techniky	048 - I
60	Kultura v organizaci	049 - I
61	Krizová intervence	050 - I
62	Speciálně pedagogická diagnostika	051 - I
63	Základy didaktiky	052 - I
64	Základy forenzní psychologie pro velitele místních jednotek JS	053 - I
65	Prevence šikanování	054 - I

66	Zacházení se zvláště nebezpečnými vězni	055 - I
67	Základní kurz problematiky EU	056 - I
68	Školení k Evropské unii	057 - I
69	Prevence kriminality v souvislosti s abúzem návykových látek	058 - I
70	Přípravný kurz pro občany národnostních menšin k přijetí do VS ČR	059 - I
71	Kurz zdravého životního způsobu, relaxační programy I	060 - I
72	Zacházení s drogově závislými vězni	061 - I
73	Specializační kurz pro pracovníky VS ČR v přímém styku s vězněnými osobami (Komunikace I)	062 - I
74	Specializační kurz pro pracovníky VS ČR v přímém styku s vězněnými osobami (Komunikace II)	062 - II
75	Specializační kurz pro pracovníky VS ČR v přímém styku s vězněnými osobami (Komunikace III)	062 - III
76	Výcvik personálu poraden drogové prevence a pro výkon ambulantní ochranné protitoxikomanické a protialkoholní léčby ve věznicích ČR	063 - I
77	Sociálně psychologický výcvik pro forenzní praxi	064 - I
78	Zacházení s mladými dospělými vězni	065 - I
79	Specializační kurz pro inspektory Vězeňské služby ČR	066 - I
80	Sociálně psychologický výcvik pro dozorce 1. třídy VV, sociální pracovníky a lektory instruktory	067 - I
81	Jazyková příprava – anglický jazyk I	068 - I
82	Jazyková příprava – anglický jazyk II	068 - II
83	Jazyková příprava – anglický jazyk III - komunikace	068 - III
84	Kvalifikační studium cizích jazyků pro pracovníky VS ČR německý jazyk	069 - I
85	Kvalifikační studium cizích jazyků pro pracovníky VS ČR anglický jazyk	070 - I
86	Přímá a mediatizovaná komunikace s jedincem, skupinou, davem	071 - I
87	Rorschachův test	072 - I
88	Příprava tiskových mluvčích	073 - I
89	Výcvikový program pro sociální pracovníky VS ČR Základní modul	074 - I
90	Penitenciárně psychologické problémy tzv. druhého života u vězněných osob	075 - I
91	Metodika tvorby výcvikových programů pro nezaměstnané I	076 - I
92	Metodika tvorby výcvikových programů pro nezaměstnané II	076 - II
93	Management logistiky a ekonomiky	077 - I
94	Trend léčby drogových závislostí v České republice	078 - I
95	Zdokonalovací kurz lékařů pracujících ve VS ČR	079 - I

96	Inovační kurz pro zdravotní sestry pracující ve VS ČR I	080 - I
97	Inovační kurz pro zdravotní sestry pracující ve VS ČR II	080 - II
98	Jazyková příprava pro střední management – anglický jazyk	081 - I
99	Zvládání stresových situací	082 - I
100	Zacházení s vězněnými matkami s dětmi	083 - I
101	Kvalifikační studium cizích jazyků pro pracovníky VS ČR francouzský jazyk	084 - I
102	Neverbální komunikace	085 - I
103	Neverbální techniky	086 - I
104	Antistresové, copingové a relaxační programy	087 - I
105	Jazyková příprava – ruský jazyk	088 - I
106	Psychodiagnostika ve forenzní praxi	089 - I
107	Výcvikový program pro vychovatele	090 - I
108	Jan Ámos Komenský – živý odkaz dnešku I	091 - I
109	Jan Ámos Komenský – živý odkaz dnešku II	091 - II
110	Jan Ámos Komenský – živý odkaz dnešku III	091 - III
111	Kreativní řešení konfliktů	092 - I
112	Sociální komunikace pro dozorce	093 - I
113	Základní problémy viktimologie	094 - I
114	Kontrola a vnitřní audit	095 - I
115	Program řešení zátěžových situací a vyrovnání se zátěží	096 - I
116	Marketing hospodářské činnosti VS ČR	097 - I
117	Tělo jako prostředek pro práci pedagoga v preventivní protidrogové péči	098 - I
118	Sebezkušenostní psychoterapeutický výcvik	099 - I
119	Doplňující pedagogické studium	100 - I
120	Elementární kurz anglického jazyka	101 - I
121	Zacházení s vězni dlouhodobě a doživotně odsouzenými	102 - I
122	Environmentální výchova – základní kurz	103 - I

Příloha č. 6

Česká republika
Vězeňská služba České republiky
Institut vzdělávání Vězeňské služby ČR Stráž pod Ralskem

Kód kurzu:

Číslo v třídním výkazu:

O S V Ě D Ě N Í

**O ABSOLVOVÁNÍ KURZU
CELOŽIVOTNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ VS ČR**

Hodnost, příjmení, jméno:

Den, měsíc a rok narození:

Místo služebního zařazení:

.....
Vedoucí kurzu

.....
Ředitel IV VS ČR

Ve Stráži pod Ralskem dne

Toto osvědčení je platné v rámci VS ČR